

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

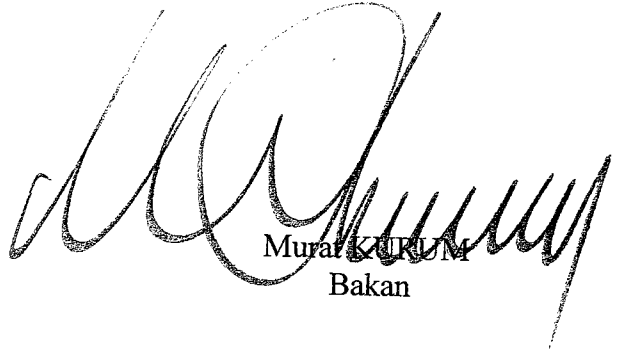
Sayı :30824082-610/ 122 883 97
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

17 Nisan 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN HÜSMEN KIRKPINAR'IN
TBMM 7/24305 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

7/24305 GK 117

SORULAR

- 1) Marmara Denizi'nde yaşanan müsilaj tecrübesinden sonra İzmir'deki kirlilik için neden önlem alınmamıştır?
- 2) 2023/3 sayılı "Gemi Kaynaklı Deniz Kirliliği Denetimi Yetkisinin Devri" hakkındaki Genelgeyle, Antalya ve Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlıklarına yetki devre yapılmışken, İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin, körfeze deşarj yapan işletmelerin ve deniz kirliliğine neden olan gemilerin denetlenmesine ilişkin yetki talebi neden geri çevrilmiştir?
- 3) İzmir Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü 2024 yılında hangi fabrikaya, kurum veya kuruluşa ne kadar ceza kesmiştir? Kesilen cezalar içindeki Büyükşehir'in rolü. 2019 yılından bu zamana kadar ne olmuştur? Bu verilerin kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 4) Bakanlığınız ve İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında yetki kargaşası yaşandığı, kirliliğin siyasi malzemeye ve ranta dönüştürüldüğü iddiaları doğru mudur? Bu konuda sorumluluk alması gereken iki kurumdan biri olarak Bakanlığınız, İzmir Büyükşehir Belediyesi'yle iş birliğine gidecek midir?

CEVAPLAR

1,4) İzmir Körfezi; biyolojik çeşitliliği, su ürünleri kaynakları ve ekosistem hizmetleri açısından büyük öneme sahip bir alan olup, bölgedeki kentsel, endüstriyel ve tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirleticilerin baskısı altındadır. İzmir Körfezi'nin kapalı bir körfez oluşu, akıntıların düşük ve su kalış süresinin uzun olmasından kaynaklı hassas bir ekosisteme sahiptir. Bu nedenle ilgili tüm kurum ve kuruluşların gerekli tüm önlemleri almaması nedeniyle çevre kirliliği sorunu yaşanmaktadır.

İzmir İç Körfez'de yaşanan çevre kirliliği ile mücadelede gereken adımları atmak üzere Bakanlığımız başkanlığında akademisyenler, ilgili Belediye Başkanları, kamu kurum ve kuruluşları, STK ve oda temsilcilerinin katılımıyla 5 Eylül 2024 tarihinde İzmir İlinde Koordinasyon Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Toplantının sonucu olarak bölgede çevre kirliliğinin giderilmesi için acil eylem planının hazırlanması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda özellikle bölgedeki üniversiteler başta olmak üzere konusunda uzman 35 bilim insanının katılımı ile "İzmir Körfezi Bilim Kurulu" oluşturulmuştur. Bilim Kurulunca saha çalışması ve yapılan toplantılar neticesinde Atıksu Altyapısı ve Derelerin İyileştirilmesi, Denizel Ekosistemin Değerlendirilmesi ve İyileştirilmesi ile İklim Değişikliği ve Modelleme Çözümlerine yönelik öneriler getirilmiştir.

Bu kapsamda, ilgili kurumların görev yetki ve sorumlulukları çerçevesinde mevcut çevresel altyapı ile Körfeze gelen kirliliğin azaltılmasını sağlayacak çalışmalar ile orta ve uzun vadeli plana temel teşkil edecek çalışmaların başlatılmasını içeren 15 maddelik "İzmir Körfezi Acil ve Kısa Vadeli Eylem Planı" hazırlanmış ve 07.10.2024 tarihinde gerçekleştirilen toplantı sonucunda kamuoyu ile paylaşılmıştır. Eylem Planı çerçevesinde yürütülen faaliyetler Bakanlığımızca takip edilmektedir.

2) 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun "Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü" başlıklı 12 nci maddesinde, *"Bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına devredilir. Denetimler, Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılır."* hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm kapsamında Gürültü, Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliği, Hafriyat, Bitkisel Atık Yağ, Gemi Kaynaklı Deniz Kirliliği konularında yetki devirleri yapılmış, ancak bu konularda yetki devri yapılmasına ilişkin hususlar ikincil mevzuatla düzenlenmiştir.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin "Denetim" başlıklı 51 inci maddesinde yer alan Su Kirliliği Kontrolü "Alıcı ortama her türlü atıksu deşarj denetiminde Çevre Kanunu ve (Değişik ibare:RG17/12/2022-32046) 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin altıncı kısmının dördüncü bölümü uyarınca Bakanlık yetkilidir. Bu yetki taşrada (Değişik ibare:RG-17/12/2022-32046) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerince kullanılır. Büyükşehirlere içme ve kullanma suyu temin edilen kıta içi yüzeysel su kaynakları havzalarındaki denetim faaliyetlerinden 2560 sayılı Kanun çerçevesinde Büyükşehir Belediyeleri sorumludur. Alıcı ortama atıksu deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre izin belgesi ile derin deniz deşarjı olan kurum, kuruluş ve işletmeler için çevre izin belgesinde belirtilen hükümlere uyulup uyulmadığının denetiminden; Ek-1 listesinde belirtilen işletmeler için Bakanlık, Ek-2 listesinde belirtilen işletmeler için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü sorumludur." hükümlerine istinaden, büyükşehir belediyelerince içme ve kullanma suyu temin edilen kaynakların havzaları haricinde, alıcı ortamlara doğrudan atıksu deşarjı olan kuruluşlar için denetim yetkisinin Bakanlığa ait olduğu belirtilmiştir.

Bu itibarla; anılan yönetmelik hükmü gereğince alıcı ortamlara doğrudan atıksu deşarjı olan kuruluşlar için denetim yetkisinin devredilmesine ilişkin ikincil mevzuat düzenlemesi bulunmamaktadır. Bakanlığımız tarafından ikincil bir mevzuat düzenlenmesi halinde atıksu konusunda yetki devri yapılmasına bir engel bulunmamakta olup; belediyelerin atıksu konusunda Bakanlığa karşı kendi yükümlülükleri de bulunması nedeniyle yetki devri yapılmasının uygun olmayacağı değerlendirilmiştir.

3) Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından, sanayi ve endüstri kuruluşları, gemi sökümü yapılan işletmeler de dahil olmak üzere, su kirliliğinin önlenmesi ve su kalitesinin korunması amacıyla ülke çapında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden yayımlanan yönetmelikler hükümleri kapsamına giren her türlü kirlilik kaynağı, ihlal, tesis ve faaliyetler anı, birleşik ve şikâyet üzerine denetlenmektedir. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15 nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, sürekli veya süresiz olarak durdurulmaktadır.

2019 yılından günümüze kadar İzmir İlinde Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüz tarafından 24.206 çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup; 2872 sayılı Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösteren işletmelere 311.368.171 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2024 yılında; İzmir İlinde toplam 4.688 adet çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup, bu denetimlerden çevre kirliliğine neden olan 206 işletmeye 119.521.881 TL idari para cezası uygulanmış ve 23 işletmeye faaliyet durdurma kararı verilmiştir. Söz konusu denetimlerin 188 adedi İzmir Büyükşehir Başkanlığı ve Arıtma Tesislerine yapılmış olup, 17 tanesine çevre kirliliğine sebep olduğu için 16.650.873 TL idari para cezası uygulanmış ve 1 tesisin faaliyeti durdurulmuştur.